

Succesvolle broedgevallen van de Roodmus op Terschelling in 1991

Tijdens een broedvogelinventarisatie van het Nederlandse Waddengebied werden op het eiland Terschelling diverse malen Roodmussen waargenomen door SOVON-medewerkers. Niet lang daarna werden zoekacties bij Midland beloond met nestvondsten. In totaal werden op Terschelling zes territoria geteld (inclusief drie nestvondsten), op Schiermonnikoog één en op Texel minimaal drie. Op Ameland werd rond half juni een eenmalige waarneming verricht. Op de andere eilanden werden dit jaar geen territoria vastgesteld. Doordat Terschelling in de loop van het broedseizoen meerdere malen werd bezocht, kon de soort hier goed worden gevolgd.

Vanaf begin juni werden op verschillende plaatsen zingende Roodmussen waargenomen. Van vijf plaatsen is de eerste waarnemingsdatum bekend: 6, 7, 11 en 17 juni en 5 juli. Tussen Midland en Midland-Noord werd na de eerste waarneming van een zingend mannetje op 6 juni, de volgende dag een paartje waargenomen. Een krappe week later (12 juni) werd min of meer bij toeval de nestplaats gelokaliseerd op c. 1 meter hoogte in een braamstruweel aan de rand van een bungalowpark. Op nog geen 150 meter hier vandaan werd op 17 juni wederom een zingende Roodmus gezien. Vanzelfsprekend werd aangenomen dat het om een verplaatsing of een verre zangpost van het eerstgenoemde paar ging. Op 19, 20 en 21 juni werden op de nieuwe locatie evenwel nestindicatieve waarnemingen gedaan en werd uiteindelijk het nest ontdekt (eveneens in braam). Zo mogelijk nog spectaculairder was de vondst van een derde nest op c. 100 meter van de tweede broedplaats! Na een eerste waarneming op 11 juni (onvolwassen mannetje) werd een nest gevonden dat op 21 juni drie eieren bevatte. In de loop van juli kon dit nest niet worden teruggevonden. Naar onze overtuiging ging het om drie paren: er werden geen waarnemingen gedaan die op polygamie wezen. Op de overige locaties

werden vooral eenmalige waarnemingen verricht.

Van twee broedgevallen kon meer informatie worden verzameld (tabel 1).

Uit de ervaringen op Terschelling blijkt onder meer dat de paren op geringe afstand van elkaar kunnen broeden, wat doet denken aan het semi-koloniaal broeden van de Kneu. Voorts nam de aanvankelijk grote zangintensiteit bij de twee goed gevolgde broedparen zeer snel af, hetgeen overigens bij meer zangvogels voorkomt die laat in het seizoen arriveren. Dat de zangspanning niet tevergeefs was geweest, bleek uit de vondst van een bezet nest na zes dagen. Een "eenmalige" waarneming van een zingende Roodmus hoeft dus niet te betekenen dat het exemplaar de plaat heeft gepoetst. Hiermee moet bij het inventariseren terdege rekening worden gehouden. Vermeld dient wel te worden dat de ongunstige weersomstandigheden in het voorjaar van 1991 van invloed geweest kunnen zijn op intensiteit en duur van de zangpiek.

Opvallend genoeg werden alle waarnemingen van zingende Roodmussen op Terschelling verricht langs de binnenduinrand op de overgang van de duinen naar het cultuurland. Op Texel zijn territoria tot op heden alleen in de duinen vastgesteld (L. J. Dijkse).

Zowel de *Atlas van de Nederlandse broedvogels* (1979) als het handboek *Vogelinventarisatie* (1985) moesten het nog zonder een woord over de Roodmus stellen. Pas in de *Atlas van de Nederlandse Vogels* (1987) werd van de soort gewag gemaakt en werd gewezen op een sterke uitbreiding in westelijke richting. In 1990 werd op Texel het voor zover bekend eerste succesvolle Nederlandse broedgeval vastgesteld. De bovenbeschreven gevallen zijn het tweede en derde bewezen succesvolle broedgeval. Gezien de vele waarnemingen uit de tweede helft van de jaren tachtig en de inventarisatieproblemen is het echter bepaald niet uitgesloten dat de soort al eerder succesvol in ons land heeft gebroed. Waarnemingen van vliegvlugge jongen in onder andere de Flevopolders zijn hiervoor een indicatie. Qua snelheid lijkt de kolonisatie door de Roodmus overeenkomst te vertonen met de kolonisatie door de Buidelmees. Voordat de Roodmus zich tot een algemene broedvogel ontwikkelt, is het zeer gewenst dat juist de beginsituatie goed gedocumenteerd wordt! Wie gaat dit op zich nemen?

De volgende personen hebben waarnemingen aangedragen: S. Bakker, Lieuwe Dijkse, H. Horn, Michel Klemann, Ben Koks, Norbert Kwint, Frank Majoor, Frank Saris, Rob Vogel, Piet Zumkehr (allen Terschelling), Peter van der Wolf (Texel), E. Koopman (Schiermonnikoog).

Norbert Kwint (SOVON)

Tabel 1. Beschikbare gegevens over twee broedgevallen van de Roodmus op Terschelling.

datum	broedgeval 1	broedgeval 2
6 juni	eerste zangwaarneming	
7 juni	♂ en ♀	
12 juni	nestvondst, ♀ op nest	
13 juni	♀ broedend	
17 juni	♀ broedend	♂ en ♀
19 juni		vogel op nest?
20 juni		nestvondst
21 juni		♂ zingend, ♀ nestbouw
2 juli	4 jongen geringd	
9 juli	uitgevlogen	
16 juli		3 jongen geringd
25 juli		uitgevlogen